

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 12.10.2018
Vår ref.: 201835643-3
Arkiv: 312
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Tord Solvang

Helgeland Kraft AS - Søknad om planendring for Vassenden kraftverk - NVEs innstilling til Olje- og energidepartementet

Helgeland Kraft AS har søkt om en planendring for Vassenden kraftverk. Tiltakshaver anser den konsesjonsgitte sjødeponiløsningen som krevende, og det søkes derfor isteden om å la tunnelmassene ligge i permanent deponi på land.

Etter en helhetsvurdering av planendringssøknaden og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene ved planendringen er større enn skadene og ulempene for allmenne og private interesser, slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE anbefaler at Helgeland Kraft AS gis tillatelse til permanent massedeponi på land ved Hansfinnvatn i tråd med omsøkt plan.

Bakgrunn

Helgeland Kraft AS (HK) fikk konsesjon ved kongelig resolusjon den 7.11.2014 til bygging av Vassenden kraftverk. Det konsesjonsgitte utbyggingsalternativet forutsatte blant annet deponering av tunnelmasser på dypt vann i Hansfinnvatn. NVE godkjente detaljplan for anlegget den 22.2.2017, og denne ble senere stadfestet av Olje- og energidepartementet (OED) den 19.10.2017 etter klagebehandling. Grunnet tekniske utfordringer knyttet til dypvannsdeponi ble det senere istedenfor søkt om tillatelse til deponering på grunt vann. Denne søknaden ble godkjent av Fylkesmannen i Nordland (FMNO) med vilkår.

Vilkårene fra FMNO innebærer blant annet at det skal måles turbiditet og pH i Hansfinnvatn. Dersom målingene viser for høye verdier skal deponering stanses i løpet av 5 minutter, inntil avvik er normalisert. HK oppfatter vilkårene som svært strenge og som utfordrende å gjennomføre. Oppfølging av vilkårene vil kreve at 4-5 målesensorer skal være påkoblet nett, noe som er vanskelig, spesielt på vinterstid når det er is på Hansfinnvatn. Måleutstyr er dyrt og har lang leveringstid. Feil på utstyr er sannsynlig og utskifting av komponenter kan fort medføre millionkostnader, sett i sammenheng med stans i anleggsarbeid.

For å kunne opprettholde kontinuerlig anleggsdrift og nødvendig fremdrift søkte HK den 10.9.2017 om tillatelse å etablere et utvidet areal for midlertidig lagring av masser på land (utenfor resipient). HK begrunnet behovet for areal med strenge vilkår fra FMNO. Midlertidig lagring av masser på land ga

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

utbygger mulighet til senere å deponere massene i Hansfinnvatn når det ikke var is på vannet. Deponering ville også foregå over kortere tidsrom og vil være enklere å kontrollere. Håndtering av instrumenter for måling av turbiditet og pH vil være mindre komplisert dersom deponering skjer under isfrie forhold. NVE godkjente søknad om endret arealbruk den 17.10.2017 (NVE 201504018-53) under følgende forutsetninger:

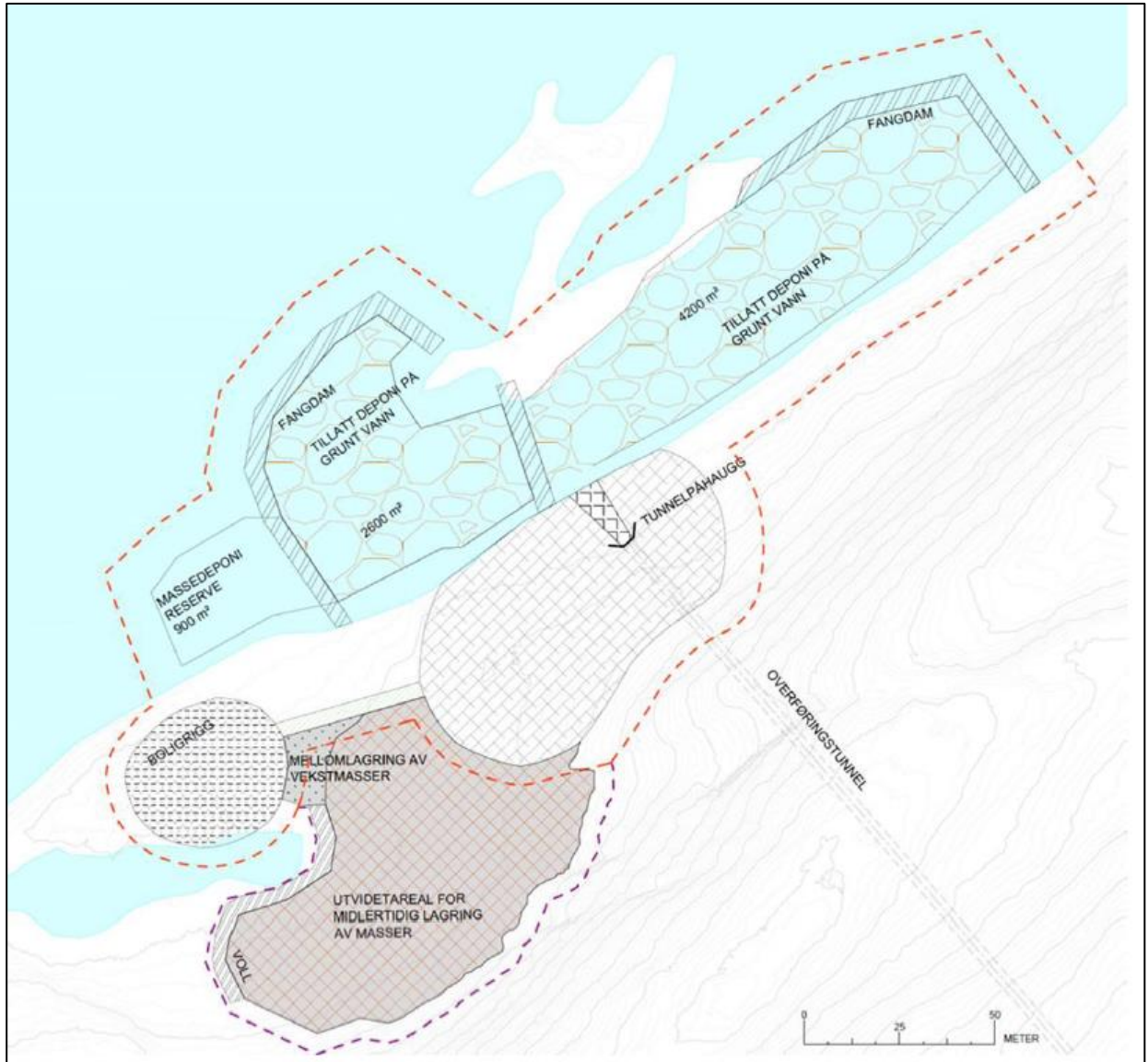
- En unngår inngrep i strandsonen
- Begrenser arealbruken til et minimum
- Før det utvidete arealet tas i bruk skal bruken konkretiseres/begrunnes
- Utvidet arealbruk er midlertidig
- Vekstmasser skaves av, rankes opp og legges tilbake ved avslutning av anlegget

Det ble også stil krav om etablering av tiltak som tippvoller og duk som bidrar til å redusere avrenning fra deponiet.

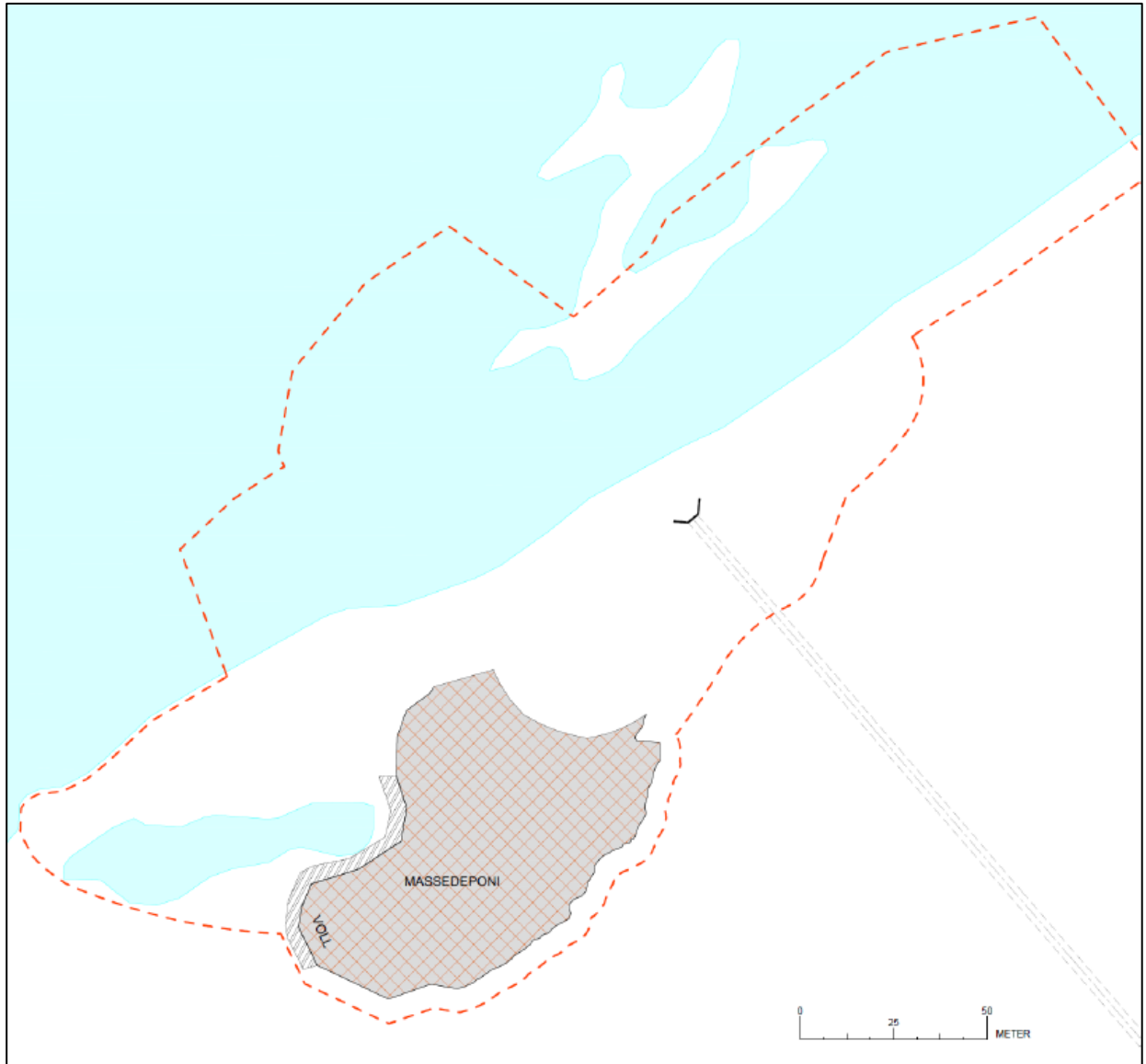
Søknaden

NVE mottok en søknad fra Helgeland Kraft AS den 8.1.2018, der det søkes om «*endring av vilkår i konsesjon om deponering i Hansfinnvatn, og samtidig gjøre det midlertidige arealet for lagring av tunnelmasser på land permanent*». Søknaden er utarbeidet av Sweco Norge AS, som også har vurdert tiltakets konsekvenser for fagtemaene naturmangfold, landskap/friluftsliv og reindrift.

HK begrunner søknaden om permanent landdeponi med at det totale arealinngrepet ved slik løsning vil bli mindre. Med landdeponi vil det ikke lenger være behov for å deponere masser i Hansfinnvatn, og resipienten vil slik sett bli spart for utslipp. Det permanente landdeponiet vil omfatte samme areal som i dag er godkjent for midlertid mellomlagring av tunnelmasser (ca. 5000 m³ og 27 000 m³). Nye områder vil ikke bli berørt av den omsøkte løsningen. Kart over dagens situasjon og omsøkt situasjon fremgår av figurene under. Detaljerte kart og skisser av utvidet arealer finnes i søknaden.

Figur 1: Konesjonsgitt utbyggingsløsning med permanent sjødeponi. Areal for midlertidig mellomlagring av masser på land er avmerket med mørkegrått felt.

Figur 2: Omsøkt planendring, permanent massedeponi på land avmerket med mørkegrått felt.

Det aktuelle arealet ligger et naturlig søkk i terrenget, mellom Hansfinnvatn og fjellet øst for Hansfinnvatn (se Figur 3). Søkket drenerer mot et lite fjelltjern.

Figur 3: Areal for anleggelse av permanent landdeponi

Høring og distriktsbehandling

NVE sendte planendringssøknaden på høring til kommunen, fylkeskommunen, Fylkesmannen, Naturvernforbundet, Røssåga/Toven reinbeitedistrikt og andre parter som hadde innspill til den opprinnelige søknaden. Saken ble også kunngjort på NVEs nettsider. Høringsfristen ble satt til 21.9.2018, men Nordland fylkeskommune fikk senere utsatt frist til 28.9.2018. Denne ble etter hvert forlenget til 2.10.2018.

Nordland fylkeskommune behandlet saken i Fylkesrådets møte den 2.10.2018. Det ble fattet følgende vedtak:

- «1. Fylkesrådet i Nordland anbefaler Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) å innvilge endringsøknaden for Vassenden kraftverk i Leirfjord kommune. Dersom søknaden innvilges ber fylkesrådet NVE påse at avbøtende tiltak for tilpassing til landskapet iverksettes.*
- 2. Fylkesrådet viser til tiltakshavers aktsomhets og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens § 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonsentrasjoner må vi underrettes umiddelbart. Det forutsettes at nevnte pålegg bringes videre til dem som skal utføre arbeide i marken.»*

I saksfremstillingen for Fylkesrådet ble det gjort følgende vurderinger:

«Fylkesråden ser at en permanent lagring av masser på land kan gi noe større negative konsekvenser for landskap og friluftsliv i området. Endringen vil i midlertid gjøre at man unngår deponering av masser i Hansfinnvatn, noe som er positivt for vannkvaliteten og fisken i vannet. Dersom endringen gjennomføres vil områdets naturpreg og kvalitet som

friluftslivsområde svekkes noe frem til gjengroing får deponiet til å fremstå som en del av landskapet. Fylkesråden forutsetter derfor at foreslåtte avbøtende tiltak følges opp slik at deponiet gir minst mulig visuell effekt. Dersom avbøtende tiltak gjennomføres, vurderes endringen samlet sett å gi små negative konsekvenser. Fylkesråden påpeker også at tiltakshaver har en aktsomhets og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens § 8 andre ledd.»

NVE har ikke mottatt andre høringsuttalelser.

NVEs vurdering av kunnskapsgrunnlaget

NVE mener tidligere konsekvensutredning, sammen med supplerende opplysninger og fagvurderinger for omsøkt planendring, samt innkommen høringsuttalelse fra Nordland fylkeskommune, utgjør et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for å kunne ta stilling til planendringssøknaden.

NVEs vurdering av planendringssøknaden

I søknaden oppgir HK at det søkes om «*endring av vilkår i konsesjon om deponering i Hansfinnvatn, og samtidig gjøre det midlertidige arealet for lagring av tunnelmasser på land permanent*». NVE kan ikke se at det er tale om noen *endring i konsesjonsvilkårene*, ettersom deponiløsninger mv. ikke er omtalt i *vilkårene* gitt i kongelig resolusjon den 7.11.2014. NVE oppfatter søknaden fra HK som en planendringssøknad, der det søkes om justeringer av det konsesjonsgitte utbyggingsalternativet.

I det følgende vil NVE vurdere ulike forhold knyttet til planendringssøknaden.

Naturmangfold

Akvatisk miljø

Med permanent massedeponi på land vil det ikke lenger være behov for deponering av masser i Hansfinnvatn. Resipienten vil ikke belastes, og forholdene for stedeagne fiskebestander av røye og ørret vil ikke påvirkes negativt. Etter HKs syn vil planendringen medføre positive konsekvenser for fisk, ferskvannsorganismer og det akvatiske miljøet i Hansfinnvatn. NVE deler søkers betraktninger rundt dette fagtemaet. Etter vår vurdering vil planendringen medføre positive konsekvenser for det akvatiske miljøet i Hansfinnvatn sammenliknet med den konsesjonsgitte løsningen med sjødeponi.

Terrestrisk miljø

Arealet for massedeponi på land ligger i et naturlig søkk i terrenget, mellom Hansfinnvatn og «fjellet» øst for Hansfinnvatn. Søkket drenerer mot et lite fjelltjern. Jord og torv fra området er lagret og skal legges tilbake etter at massedeponiet er etablert og ferdig formet. Det at deponiet gjøres permanent vil likevel medføre et permanent arealbeslag av blant annet myr/våtmark og annen fjellvegetasjon.

For å redusere avrenning til tjernet er det anlagt en voll av sprengstein rundt dagens areal for mellomlagring av masser. I vollen er det lagt inn en siltduk for å hindre/ redusere partikkelspredning fra steinmassene. Det ble i utgangspunktet tatt sikte på å beholde voll og siltduk frem til sommeren 2018 og barmarksesongen, eventuelt lenger. På denne måten ville partikkelspredning hindres/ reduseres under snøsmeltingen. Vegetasjonsbeltet rundt fjelltjernet nedstrøms planlagt permanent deponi skal ikke fjernes, og vil slik sett bidra til å redusere eventuell partikkelspredning som ikke fanges i voll/siltduk.

Etter HKs vurdering vil deponiet, etter anleggsfasen, anses som et mindre inngrep og vil ikke ha noen forstyrrende effekt på fugl eller pattedyr som har tilhold. Samlet sett mener HK at planendringen vil medføre *ubetydelig til liten negativ* konsekvens for det terrestriske miljøet sammenliknet med den

konsesjonsgitte løsningen med sjødeponi. NVE deler i det vesentligste HKs vurderinger rundt dette fagtemaet. Etter vårt syn vil gjennomføring av foreslåtte avbøtende tiltak bidra til å redusere de negative virkningene for terrestrisk miljø i tilstrekkelig grad. Disse tiltakene vil NVE kunne sikre blir gjennomført ved vanlig oppfølging i anleggsperioden.

Forholdet til naturmangfoldloven

Det har ikke kommet nye opplysninger om naturmangfoldet i saken. Søknaden har vært på høring hos lokale og regionale myndigheter uten at det har kommet opp nye momenter i saken. Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt frem i planene, høringsuttalelse samt NVEs egne erfaringer. Etter NVEs vurdering er planendringen tilstrekkelig opplyst til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at kunnskapsgrunnlaget er godt nok utredet, jf. naturmangfoldloven § 8. Etter vårt syn vil planendringene ikke være i konflikt med naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Landskap og friluftsliv

Landskapskartleggingen av Nordland viser at området ved Hansfinnvatn ligger i landskapsområde *Middagsfjellet*, registrert som landskapstype *kupert lavfjellandskap*. Landskapstypen omfatter kupert lavfjellandskap i skoggrensa. Landskapstypen har lite eller ingen tekniske inngrep og fremstår med et gjennomgående sterkt naturpreg.

Området rundt Hansfinnvatn er en del av et stort turområde uten tilrettelegging. I den fylkeskommunale friluftslivskartleggingen er området registrert som et *viktig friluftsområde* og beskrives slik: «*Stort og variert turområde, med fiske, turgåing, bærplukking, jakt osv. Mye brukt område, som også fungerer som nærturområde for Bardal. Innfallsport til området også fra Hemnes og Neverlidalen, som er mest brukt*».

Ifølge søker vil deponiet bli noe høyt, om lag 10 meter på det høyeste, men omkringliggende terreng gjør at det vil ligge skjult og dermed være lite synlig i et større landskapsrom. Ved anleggsslutt skal deponiet arronderes for å passe inn i terrenget. Det skal dekkes til med stedegne vekstmasser og eventuelle jordoverskuddsmasser fra andre anleggsdeler dersom slike er tilgjengelig. Tilførsel av stedegne vekstmasser vil gjøre deponiet mindre iøynefallende, men revegeteringen vil likevel ta noe tid. For personer som ferdes i nærområdet vil tiltaket være synlig etter endt anleggsperiode og i flere år fremover.

Nordland fylkeskommune mener at permanent lagring av masser på land kan gi noe større negative konsekvenser for landskap og friluftsliv i området sammenliknet med den konsesjonsgitte løsningen. Landdeponiet vil føre til at områdets naturpreg og kvalitet som friluftsområde svekkes noe, frem til gjengroing får deponiet til å fremstå som en del av landskapet. Fylkeskommunen forutsetter derfor at foreslåtte avbøtende tiltak følges opp slik at deponiet gir minst mulig visuell effekt. Dersom avbøtende tiltak gjennomføres, vurderer fylkeskommunen at deponiet samlet sett vil gi små negative konsekvenser.

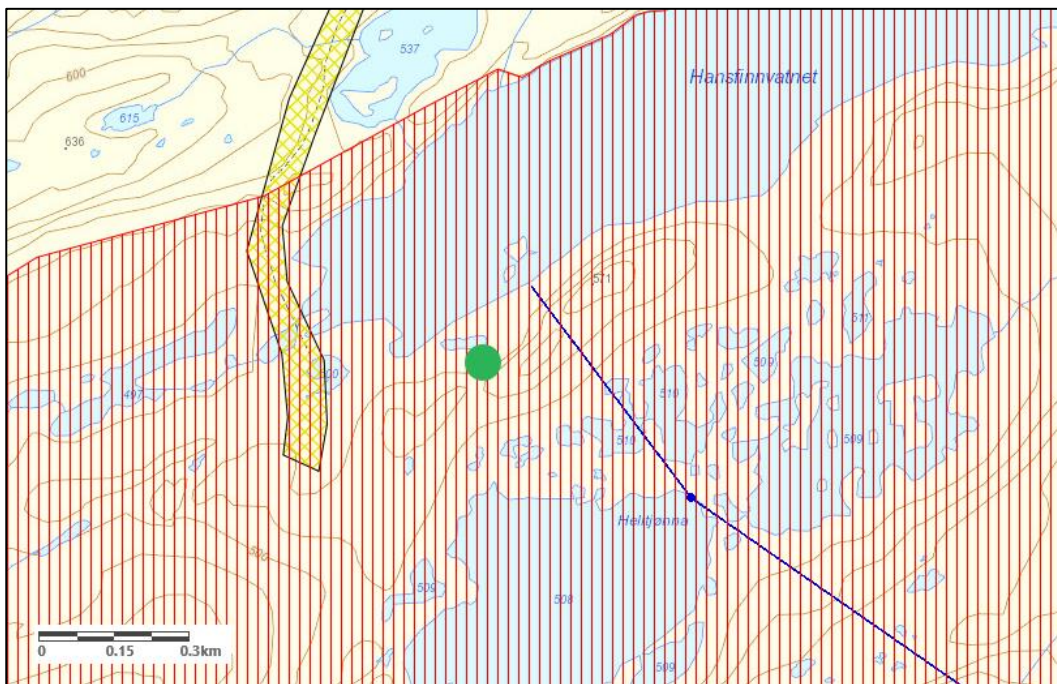
NVE deler HKs og Nordland fylkeskommunes vurderinger. Deponiet vil ligge relativt godt skjult i terrenget og være lite synlig i et større landskapsrom. Den visuelle virkningen av deponiet vil være størst under og like etter anleggsperioden, men vil avta etter hvert gjennom tilrettelegging for revegetering. En god landskapstilpasning av deponiet samt gjennomføring av foreslåtte avbøtende tiltak vil etter NVEs syn redusere negative virkninger for landskap og opplevelsen av området i tilstrekkelig grad.

Kulturminner

Etter det fylkeskommunen kjenner til er tiltaket ikke i konflikt med verneverdige kulturminner. Potensialet for funn av hittil ukjente kulturminner vurderes også som lavt, og fylkeskommunen ser derfor ikke noe behov for befaring av området. Det påpekes samtidig at alle kulturminner ikke er registrert. Fylkeskommunen viser derfor til tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens § 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonsentrasjoner må fylkeskommunen underrettes umiddelbart. Fylkeskommunen forutsetter at NVE bringer nevnte pålegg videre. NVE viser til at det ligger inne vilkår for konsesjonen, og som følge av konsesjonær må følge.

Reindrift

Tiltaksområdet for Vassenden kraftverk ligger innenfor Røssåga/Toven reinbeitedistrikt. Kart fra reindrifftsforvaltningen (Figur 4) viser at det omsøkte landdeponiet ligger innenfor sommerbeite II (lavereliggende sommerland). Det går en flyttlei vest for Hansfinnvatn, men denne blir ikke berørt av tiltaket. Tiltaket vil heller ikke berøre andre særverdiområder.

Figur 4: Kart fra reindrifftsforvaltningen. Gult felt viser flyttlei. Omsøkt landdeponi avmerket med grønn sirkel. Rødskravert området representerer sesongbeite (lavereliggende sommerbeite).

Søker mener den omsøkte planendringen vil ha ubetydelig konsekvens for reindrift. NVE deler søkers vurdering av dette fagtemaet. Det omsøkte deponiet vil verken stenge eller påvirke eksisterende flyttleier, eller berøre viktige beiteområder. Vi registrerer at verken Røssåga/Toven reinbeitedistrikt eller Fylkesmannens landbruks- og reindrifftsavdeling har uttalt seg om saken. NVE tolker dette dithen at det omsøkte deponiet anses som lite konfliktfylt for reindrifftsinteresser.

NVEs konklusjon

NVE mener at den omsøkte planendringen ikke vil medføre vesentlige endrede virkninger for allmenne og private interesser utover det som allerede er konsesjonsgitt,

Etter en helhetsvurdering av planendringssøknaden og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene ved planendringen er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser, slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE anbefaler at Helgeland Kraft AS gis tillatelse til permanent massedeponi på land ved Hansfinnvatn i tråd med omsøkt plan.

Vi anbefaler at tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Utforming av deponi og plan for revegetering inngår som del av NVEs detaljplangodkjenning, og senere tilsyn i anleggsfasen.

Med hilsen

Rune Flatby
direktør

Øystein Grundt
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

Kopi til:

Fylkesmannen i Nordland
HELGELAND KRAFT VANNKRAFT AS
Nordland fylkeskommune